

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק

אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זצוקללה"ה

גליון ב'

[תשפ"ה]

שנה מ"א

בעידן רעוא דרעוין פרשת נח תשל"ד

בתורה (בראשית ו, ט) אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתנו את האלקים התהלך נח. וכתב בכ"ה האלקים התהלך נח ס"ת חכם וזהו שנאמר ולוקח נפשות חכם עב"ל, וצריך לבאר כוונת הרמז בפסוק זה.

ונקדים לבאר מה דמצינו (ברכות ה.) במערבא כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא, מצא דכתיב מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה, מוצא דכתיב ומוצא אני מר ממות את האשה עב"ל.

והנראה עפ"מ ששמעתי מכ"ק אדמו"ר זי"ע מה שפח לו דו"ו הגה"ק מדוקלא זי"ע, הלכתי לערוך גלות (נע וגד ומסבב על הפתחים), לא החלפתי את כתונתי במשך חצי שנה (דמצינו (גרים פ:)) שיש בזה משום חיי נפש ולהד מ"ד כביסתו קודמת לשתיית אחרים משום חיך קודמין), צמתי משבת לשבת (בלי לטעום מאומה מן אחרי סעודה שלישית ועד לסעודת ליל שבת הבא), הלקיתי את גופי עם ברע"ץ (מין עשב הצורב את הגוף כשנוגעים בה נגיעה קלה, והלביש זאת על כל גבו ונתמלא גופו פצעים וחבורות ביסורים קשים), ואחרי כל זה הנני אומר לך שאת הבחור הלז (יצר הרע) אי אפשר לכבוש אלא כדף גמרא ותוספות, עבד"ק. וחזי מאן גברא רבא דקא מסהיד אחרי כל הסיגופים הנוראים הללו, האמנם שאחרי כל זה, ובנוסף לעצם היותו קדוש מרחם אמו, היתה הדף גמרא שלו בצורה שונה לגמרי, מ"מ בסופו של דבר עיקר כיבוש היצר היא רק ע"י לימוד התורה.

וזאת תורת העולה גם למזבח כפרה, וכמ"ש זקה"ק בבני יששכר (תשרי מאמר ד דרוש יד אות ז) בשם החיד"א דהלומד תורה לשמה אין צריך לארבעה חילוקי כפרה שהיה ר' ישמעאל דורש (יומא פו.) עיי"ש, כי על כל פשעים תכסה אהבת התורה ואף על עון חילול השם. ומצינו (מכות י.) אמר לו הקב"ה (לדוד המלך ע"ה) כי טוב יום בחצריך מאלף טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה לפני מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח.

ויפורש במאמר נעים זמירות ישראל (תהלים קיט, עב) טוב לי תורת פוך מאלפי זהב וכסף, ולכאורה מאי קמ"ל והלא בין כך הכסף והזהב משוקץ ומתועב בעיני כל בר דעת. אלא דתשובה תפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה, ובודאי דמי

שהוא בעל צדקה ומכובד הון רב לצורכי צדקה דבר גדול הוא עושה, ומכל מקום העוסק בתורה הוא יותר גדול, כי על ידי התורה פועלים יותר לבטל גזירות קשות ורעות. ועל זה אמר טוב לי תורת פיך מאלפי זהב ובספ של נתינת צדקה.

וזו ענין שמחת תורה בגמר הימים הקדושים, אשר בהם היו ישראל קדושים בני א' חי עסוקים כל היום בתפלות ובקשת רחמים ותחנונים לפני המקום, ובתעניות וסיגופים, ובסוף נוכחים לראות שלא הועלנו מאומה לא על ידי הצום (ובפרט בדור חלש וחולה כזה שאין יכולים להרבות בתעניות), ולא בתפלות ותחנונים הגם ששערי דמעות לא ננעלו, וגם לא על ידי הישיבה בסוכה אשר כידוע היציאה מביתו אל הסוכה דירת ארעי היא במקום גלות, דאחרי כל זאת עדיין יצר סוכן בנו. ומתוך כך באים למסקנא שאין לנו שיעור רק התורה הזאת, ואז חוזרים ומתחילים את התורה לעסוק במקרא ותלמוד, שבכך נצליח להתגבר על יצרנו ולשמור מצוות ה'.

וכן נאמר בפרשת ציצית (במדבר טו, לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ומתוך כך ועשיתם אותם, וכמ"ש (קידושין מ:): שהתלמוד מביא לידי מעשה, ואז ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, וכדברי הרמב"ם (איסורי ביאה פכ"ב הכ"א) שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה.

ובזה נראה לבאר הא דמצינו (קידושין כמ:): ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה וכו', אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה נושא אשה ואח"כ ילמוד תורה, ר' יוחנן אמר ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה, ולא פליגי הא לן והא להו (עיי"ש ברש"י ובתוס'). ויש לומר דבארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד (דברים יא, יב), וכל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עון וכו' העם היושב בה נשוא עון (כתובות קיא), וגם כי אוירא דארץ ישראל מחכים (כ"ב קנח): ושם אין הלב פנוי מן החכמה, ממילא לא קיים אצלם מושג של מחשבת עריות, ואשר על כן נקראת ארץ הקדושה דהעם היושב בה קדוש הוא, ושם שפיר ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה, לא כן בבבל שהיא מקום התגברות הטומאה ולכן ישא אשה ואח"כ ילמוד תורה במהרה.

ולזה במערבא כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא, היינו דזה לעומת זה עשה אלקים, מצא בגי' קל"א כשמו של הס"מ, מוצא בגי' קול עם הכולל ורומז למ"ש (ב"ר סה, ב) הקול קול יעקב בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו. ואם ביטל מן הקול קו"ל תורה אז מדה כנגד מדה מוצ"א אני מר ממות את האשה, ומתקיים בו מ"ש (אבות ד' י) אם בטלת מן התורה יש לך במלים הרבה כנגדך, והוא מתדרדר ונופל. ואם עוסק בתורה היא תגן בעדו מטומאת הס"מ, ויתקיים בו מצ"א אשה מצא טוב ואין טוב אלא תורה (ברכות ה.).

דבר זה רואים בעליל בעוה"ר, יש בחור שיושב בישיבה ועוסק בתוה"ק בלי מחשבות רעות, וחכמת אדם תאיר פניו בצלם אלקים וחזותו מוכחת על היראת שמים וטהרה שבו, וכשנושא אשה מיד נופלים פניו ונחיה הלך וחסור, והוא מלא זנין בישין היפוך מילמוד תורה בטהרה, וכל אבות נזיקין פוגעים בו ופוחת והולך רח"ל. וידוע בפנימיות התוה"ק שאשה ממקור הדינים, ובאוה"ח הקדוש (בראשית מט, יא) מבואר ע"פ סוד שבסט"א הנקבה היא יותר חזקה מהזכר ל"ע, ואם כשנושא אשה אינו מקדש ומטהר עצמו בקבלת עול תורה באמת אז רח"ל חיה רעה אכלתהו מבחי' מצ"א דכח הטומאה. והעצה היעוצה להינצל מנוקבא דטומאה, בחי' מוצ"א אני מר ממות את האשה, היא על ידי קו"ל תורה, שימתיק בחי' מוצ"א על ידי שיכנים אות וא"ו שהוא אות אמת (וזה"ק ירחי רמ"א ע"ב וקהל ב' ע"א), וגם רומז לששה סדרי משנה.

ועל זה נאמר (משל"ד, ב) כי לקח טוב נתתי לכם, אך תורתי אל תעזובו, שאם תעזוב את התורה סופך לאבד את הלקח טוב ומאומה לא ישאר בידך. אם תקבל עליך עול תורה, להתייגע בתורה הקדושה, השכם והערב עליהו לביהמ"ד, אז יהא תורתי אל תעזובו, ובאם לאו סופך ליפול לאפיקורסות ומינות, לא רק שתהא עם הארץ אלא שאף תסור מעיקרי האמונה, שכח הטומאה והסט"א תתגבר עליך לממא אותך בארבעה אבות נזיקין באפיקורסות ומינות. כאשר היצר בוער כתנור אפשר לכבוש אותו רק בלימוד התורה, והגית בו יומם ולילה באופן שלא יהא לך רגע פנוי למחשבות זרות, וכח התורה אשר כה דברי כאש (ירמיה כג, כט) שורפת כל הקליפות.

ולפיכך מתגבר היצר כל כך נגד לימוד התורה, כי עיקר כח הסט"א היא מביטול תורה. וביותר צריך לזהר בחדש הזה חדש מרחשון שבו מתגברת הסט"א להכשיל כדי שהימים הקדושים יפלו בטומאה רח"ל. וכתב זק"ק בבני יששכר (מרחשון מאמר א אות ב) בשם הרה"ק מוהרמ"מ מרימנוב אשר עינינו רואים כל הגזירות המתחדשות על שונאי ישראל מן המלכויות וכן נתינת המסים וארגוניות התחלתן תמיד מן מרחשון, ואמר הטעם שבחודש הזה היתה המרידה במלכות בית דוד וימליכו את ירבעם, ויעש ירבעם את החג בחדש השביעי אשר ברא מלכו, על כן גזירת המלכויות במרחשון עיי"ש. ולדרכינו נראה דבעון ביטול תורה מתעורר החטא של ירבעם שהעמיד עגלי הזהב, דמבואר ברש"י (דברים יא, טז) שכיון שאדם פורש מן התורה הולך ומדבק בע"ז, ולכן היצר מתגבר אז שלא יעסוק בתורה כדי שמזה יבא לעבוד עגלי הזהב.

וזוה לעומת זה עשה האלקים, עיקר כח הטומאה היא בלילה שאז בני אדם יושבי חושך וצלמות, וכן בכלעם הרשע נאמר ויקר וכו' לשון עראי לשון גנאי לשון טומאת קרי וכו' ולא היה נגלה עליו ביום וכו' (רש"י במדבר כג, ד, ועיין בר"ר נב, ה). ולעומת

זה אצל הצדיקים אין רינה של תורה אלא כלילה שנאמר קומי רוני כלילה (שמו"ר מז, ה), ולילה כיום יאיר, ובוה מכטלים כח הטומאה והקליפות. ולכן אמרו (תענית לא.) ודלא מוסיף יסף, כיון שכל הטומאות וכל מיני תירדות שבעולם פוגעים בו לבטלו ולהעבירו מן התורה.

וּפְתַח דבריו יאיר תנא דמתניתין בתחלת הש"ס, מאימתי קורין את שמע בערבין משעה שהכהנים נכסים לאכול בתרומתן וכו' עד שיעלה עמוד השחר, ובגמרא (ברכות ב.) מאי שנא דתני בערבית ברישא ליתני דשחרית ברישא וכו' עיי"ש. ולהאמור י"ל דלהורות נתן שאם תרצה ליטער מן הטומאה, ולדבק בתוה"ק אשר משמרת מן החטא, עליך לעסוק בתורה כלילה. ופתח בערבית ללמדנו שזה היסוד והשורש, [וז"ש בגמ' שם יליף מברייתו של עולם דכתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד] ובמעשה בראשית היום הולך אחר הלילה (חולין פג.) היינו אחרי ההתנהגות כלילה, דאם עבר עליו הלילה בשיקוץ גם ביום יהיה מכני אדם יושבי חושך וצלמות רח"ל.

וְעַל זה הרמז במאי דאתנח כה סימנא משעה שהכהנים נכסים לאכול בתרומתן דהיינו כהנים שנטמאו וטבלו והעריב שמשן, ובגמ' שם מכרי כהנים אימת קא אכלי תרומה משעת צאת הכוכבים לתני משעת צאת הכוכבים. ובדרך מוסר י"ל דכוונתו לבאר איך נהיה כדבר הזה שאנשים מזרע אהרן באו לידי טומאת ערב, והורה לנו התנא שאמלי היו מעבדי ה' העומדים בבית ה' כלילות בלימוד התורה כי אז לא היו באים לידי טומאה, דתוה"ק שורפת כל הקליפות והזוהמא, ורק מחמת שנכנסו לאכול בתרומתן ללא לימוד התורה. והגם שאכילת תרומה מצוה ועבודה היא (פסחים עג.), כו"מ אין בזה סגולת לימוד התורה אשר אגוני מגני ואצולי מצלי מן החטא (פסטה כא.), וכנ"ל מדברי דו"ז שכיבוש היצר שלא יביאהו לידי חטא אינה אלא בכח לימוד התורה. ולפי שבערבין רק נכנסו לאכול בתרומתן לכן באו לידי טומאה, כי הכל תלוי בהתנהגות כלילה, שאם מתדבק או באלופו של עולם על ידי לימוד התורה הוא ניצול מטומאת מצ"א בגי' ס"מ, והוא בבחי' מוצ"א בגי' קו"ל יעקב דבדיקות באלופו של עולם.

וּלְפָנַי מתן תורה נאמר לפני ישראל (שמות יט, ד-ה) אתם ראתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ. שיצאו מטומאת ארץ מצרים שם היה מושל מקשיב על דבר שקר פרעה הרשע שעשה עצמו אלוה (שמו"ר ה, א-ב), ומקום משכנם של רוצחים רשעים ארורים שגזרו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, ופרעה היה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמן (רש"י שמות ב, כג.) ותשימו אל לב להתבונן איך נתהפך יצור אנושי להיות רשע אכזרי כזה לשעבד ולענות אומה שלימה בעבודה קשה ורציחה, וטראו ששורש הכל היא

טומאת עריות, דמחמת שהיתה ערות הארץ (בראשית מב, ט ועיין קה"ר א בד"ה והארץ לעולם עומדת) באו יושביה לידי כך.

וכן ראינו בשעה שירד אברהם אבינו מצרימה אמר לשרה אמנו (בראשית יב, יב) והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו וגו', שעל ידי טומאת גילוי עריות יבאו גם לידי שפיכות דמים, וכדאשכחן (נדרים צא:): אם איתיה דעביד איסורא ניהא ליה דליכול ולימות דכתיב כי נאפו ודם בדיהן, דשלש עבירות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים קשורים זה בזה, ושורש התחלת הטומאה מגילוי עריות והרהורי עבירה דקשו מעבירה (יומא כט), ומזה בא גם לידי מחשבת עבודה זרה, וכד"א (במדבר טו, ט) ולא תתורו אחרי לבבכם זו מינות ואחרי עיניכם זה הרהור עבירה (ברכות יב:). ואם בעזר השי"ת מקדש ומטהר עצמו אז הוא ניצול מכולם, ובאם לאו נפול יפול.

וז"ש אתם ראיכם אשר עשיתי למצרים לשפוט אותם כמעשיהם הרעים שהיו רוצחים ועובדי ע"ז, ושורש פורה רש ולענה היתה עובדת היותם ערות הארץ וזרמת סוסים וזרמתם (יחזקאל כג, כ). ומהם תראו ותלמדו מוסר, ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ללמוד תורה, וע"ד שפירשו נעשה ונשמע היינו מעשה ותלמוד (עיין בעה"ט שמות כה, לה), ושמרתם את בריתי אות ברית קודש, אז והייתם לי סגולה מכל העמים, ואם לא תעסקו בתורה אז ח"ו יהיו ככל הגויים בית ישראל. אל תחשוב שאפשר להיות חסיד ('פרומער') בלי לימוד התורה, כי כל הסר מן התורה הולך ומדבק בע"ז, שנופל במחשבת עריות וכפירה באמונת ה'.

ובא הכתוב בזה גם להורות דרכי תשובה, ולכן אמר ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, ואין ועתה אלא תשובה (ב"ר כא, ו), ורצ"ל שאל תדמה בנפשך דתשובה היינו לעמוד בתפלה כל היום ולישב במים קרים, כי אי אפשר לכבוש את היצר אלא בלימוד התורה וכנ"ל מדברי דו"ז, ואם תקבל על עצמך לקיים אם שמוע תשמעו בקולי היינו לימוד התורה אז ושמרתם את בריתי, דאין מחשבת עריות אלא בלב פנוי מן החכמה, ואז והייתם לי סגולה מכל העמים.

ומראש צורים אראנו ביעקב ועשיו האמורים בפרשה (בראשית כה, כז) ויגדלו הנערים והיו עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים, ופליאה דעת להבין וכי בדבר זה בלבד התבטא ההבדל בין בחיר האבות הקדושים לבין עשיו הרשע שמומר היה. אלא נראה שכוונת הכתוב ללמדנו על נקודת מוצא פרישת דרכם, שכן אין להסתכל באחרית דבר אלא יש לחקור אחר שורש וראשית הדברים. הוא עשיו ברשעתו מתחלתו היה מסתובב יומם ולילה ביערות לצוד ציד, כי מבע האכזריות משכתו רק לעניני הריגה ורציחה. ועיין בשו"ת נודע ביהודה (תניא יורה דעה סימן י) שנשאל אם מותר לאיש ישראל לילך ביער לצוד ציד, ואחרי משא

ומתן של הלכה כתב וזה לשונו, ואמנם מאד אני תמה על גוף הדבר ולא מצינו איש ציד רק בנמרוד ובעשו ואין זה דרכי בני אברהם יצחק ויעקב וכו' עיי"ש, כי שלשה סימנים יש באומה זו הרחמנים והביישנין וגומלי חסדים (יבמות עט.). ואשכחן (כ"מ פה.) רבבי שריחם על בני כרכושתא דהוה שדיא אמתיה, אמר לה שבקניהו כתיב ורחמיו על כל מעשיו עיי"ש.

כי בתורה הקדושה נאמר (משלי לא, כו) ותורת חסד על לשונה, ותורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים (סוטה יד.), וכפי מה שהאדם מתעלה בדביקות בלימוד התורה בקדושה וטהרה, והוא נומר ברית היפוך מידכם דמים מלאו (עין נדה יג:), הריהו מתדבק יותר בהשי"ת ובמדותיו ית"ש, ומגיע יותר למדת ורחמיו על כל מעשיו.

ואמר הכתוב שבתחלה ויהי עשיו איש יודע ציד איש שדה, ובסופו של דבר היה צד נשים מתחת בעליהן ומענה אותן (רש"י בראשית כו, לד), כי כך דרכו של יצר הרע תחלתו בביטול תורה וסופו בעריות ורציחה. ויעקב איש תם היינו שלא פגם בברו"ק (רש"י בראשית מט, ג), ועד"ש (גדרים לב.) שלא נקרא אברהם אבינו תמים אלא על שם מילה, וזאת על ידי שהיה יושב אהלים שתמיד ישב באהלה של תורה. והעוסק בתורה מתעלה תמיד במדת הרחמנות ומתרחק יותר ויותר מן הרציחה, ואילו זה שמסתובב בשווקים וברחובות בא לידי עריות ובסוף גם לידי ידיכם דמים מלאו ברציחה.

ודבר פלא יש לראות במקרא שנאמר (דברים כב, כו) כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה, ואמרו (פסחים כה:) וכי מה ענין רוצח אצל גערה המאורסה וכו' עיי"ש. ולדרכינו י"ל דלהורות נתן דכשרואים אחד עושה מעשה מתועב כזה בידוע שהוא גם רוצח נפשות, וכמו הבא במחתרת שיש לו דמים אף שאין רואים אותו רוצח נפש בידוע שעל עסקי נפשות הוא בא (עין סנהדרין דף עב.).

ודין גרמא בנוקין להרבות מדת הרציחה בעולם כולו. ובעוה"ר מיום היתה יהודה לגוי לא היו מרצחים כאלו, גם בארץ מצרים שעינו אותם בעבודה קשה ואמרו הבה נתחכמה לו פן ירבה בכל זאת לא היו רציחות המוניות כאלו שבימינו, ואף לא בזמן חורבן בית ראשון וחורבן בית שני. וצרו צעדינו מלכת ברחובותינו שעומדים עלינו לכלותינו כלה רח"ל. וחובה עלינו לחשוב השבנו של עולם בשל מה באה עלינו הצרה הזאת במדת אכזריות ורציחה באופן גורא כזה, אין זאת אלא בגלל עון ביטול תורה, דבזמן שישאל עוסקים בתורה ותורת חסד על לשונה הם ממשיכים חסדים, ולכל בני העולם מאיר ניצוץ אור של חסד, ותורה המשולה למים מכבה את אש קנאת הרציחה. ובעוה"ר שאין עלינו עול תורה מתגבר כח הרציחה ע"י טומאת עריות, ונהיה מצב של ידיכם דמים מלאו ואיש את רעהו חיים בלעו באופן שכמותו לא היה מיום ברוא אדם על האדמה, ואין לך יום שאין קללתו מרובה משל חבירו.

ועל זה מורים ימי החנוכה, וכפי שיסדרו אנשי כנסת"ג בנוסח ההודאה, כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל וכו' ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם וכו' וטמאים ביד טהורים, ועמד בזה זקה"ק בבני יששכר (כסלו טבת מאמר ד אות עט) דמה הנם והפליאה בכך שטמאים נפלו ביד טהורים. ויבאר דמצינו (ב"ר כ, ד) וחשך זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שגזרו על כל בתולות הנשואות להיבעל לטפסר תחלה (רש"י שבת כג. בד"ה היו), ופשטו ידם כממונם וכבנותיהם וכו' וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצום לחץ גדול וכו' (רמב"ם פ"ג מתנוכה ה"א). וזה שמוזכר בקצרה כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל, ומפרש ואזיל שורש רשעתם איך הגיעו לרשעות ואכזריות במדה גרועה כזאת, לפי שהיו טמאים וכל מקום שאתה מוצא טומאה ועריות אתה מוצא רציחה.

והמה ברשעתם התכוונו להרבות אכזריות בעולם, ולכן עמדו עליהם להשכיחם תורתך שלא תהא תורת חסד על לשונם, לא יתדבקו במדתו של יעקב איש תם וישב אהלים אלא במדת עשו איש ציד ועל חרבך תחיה. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, שיישאר בעולם מדת רחמים וחסד, מסרת וכו' וטמאים ביד טהורים, זה לעומת זה, שטהורים יש בהם מדת חמלה ואילו טמאים ידיהם דמים מלאו.

ובזה היה עיקר הנס שהשי"ת הפך את הטבע וטמאים שופכי דם ממלכות אדום נמסרו ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך, צדיקים הללו שבכלל לא היו מלומדי מלחמה נצחו במערכות הקרב, וזאת על ידי רוממות אל בגרונם, אשר מזה נמשך וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגויים וגו' (תהלים קמט, ו-ז). ולאפוקי מאלו שבהתגברות הסט"א נפלו בדיעות כוזבות לומר כוחי ועוצם ידי יעשה לי חיל וככל הגויים בית ישראל ח"ו, וזאת מחמת שסרו מתוה"ק ופרקו מעליהם עול תורה ומתוך כך התגברה בהם מדת אכזריות ורציחה ואינם בוטחים בהשי"ת, ולא כן עשו החשמונאים הקדושים אלא היו עומדים ומצפים לישועת ה' שיכניע כח הרציחה על ידי כח התורה הקדושה, והוסיפו לקבל עליהם עול תורה ודביקות בתורת אמת, ואף כשרצו לעשות פעולות בעולם לא היה זאת אלא על ידי תוה"ק, ועל ידי רוממות א' בגרונם היה חרב פיפיות בידם, דבומן שהקול קול יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו שולטות.

ונבא לביאור הכתוב כפרשתינו. אלה תולדות נח שם שהיה נביא, והוא כהן לא' עליון (בראשית יד, יח), ויפת עליו נאמר (בראשית ט, כו) יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם. נח איש צדיק תמים היה בדורותיו שגם דורות הבאים הלכו אחריו בדרכיו, ואולם לא בצדקתו וכיבוש לבבו הצליח להעמיד תולדות כאלו בדור טמא כזה שכל כך התגברה כח הטומאה עד שאפילו בתוך התיבה חטא חם (פנהדרין קח:), ושהקב"ה נזקק לכבוש את מעיינו שלא יוליד עד המש מאות שנה כדי שלא יהא

יפת הגדול שבבניו ראוי לעונשין לפני המבול (רש"י בראשית ה, לב), אלא על ידי אשר את האלקים התהלך נ"ח ס"ת חכם, היינו שעבד את השי"ת בלימוד התורה, ולולי זאת היה העולם חרב ושמם ולא היו יוצאים אברהם וזרעו, ורק על ידי שלמד נח תורה (רש"י בראשית ז, ב) עסקו גם הבנים בתורה וניצולו מדור המבול.

וכך נאמר (דברים ג, ו-י) והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך, או אז יתכן להיות ושננתם לבניך, וזאת כאשר אתה תקיים בעצמך ודברת כם וגו', אחרת לא תצליח לדרכנם ללימוד התורה כיון שאין הדברים יוצאים מן הלב, וקשט עצמך ואחר כך קשט אחרים. וכן כתוב (משלי ב, י) מתהלך בתמו צדיק, רצ"ל בתורת ה' תמימה, ועדה"כ (ויקרא כו, ג) אם בחקתי תלכו ופרש"י שתהיו עמלים בתורה, אז אשרי בניו אחריו.

אבל כשאין האב עוסק בתורה גם הבנים עושים כמותו, ובכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה וכו' (אבות פ"ז מ"ב), הוא אכן מרבה בעניני התחסדות ('פרום') אבל בהיות זוה בלי תורה הריהו פוחת והולך מיום ליום ומשעה לשעה, וכל הפעולות והכוחות שלו עולים בתהו, וכמאה"כ (ישעיה מט, ד) לריק יגיעתי שבליתי ימי בדברים ריקים ובטלים ולפיכך להבל ותהו כחי כליתי, ואלמלי הייתי עוסק בתורה כל הימים כי אז הייתי מסוגל להשפיע על אחרים ולהרבות פעלים לתורה ולתעודה. כי לא יתכן להיות ושננתם לבניך אלו התלמידים (רש"י שם) אלא אם כן ודברת כם בשבתך בביתך וגו'.

וז"ש בבעה"ט האלקים התהלך נח ס"ת חכם וזהו שנאמר ולוקח נפשות חכם, היינו שעלתה בידו לעשות נפשות לאביו שבשמים ולהעמיד תולדות הגונים על ידי שהיה חכם בחכמת התורה, וגם עם בניו היה לומד תורה, וכל המשך קיום העולם על ידו, וכן הוא אומר (ירמיה לג, כה) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי. וזה יסוד ושורש כל הפעולות שבעולם ללמוד וללמד עוד דף גפ"ת ועוד דף גפ"ת, השכם והערב עליהן לכות המדרש עד שהן כלין מאליהן (גיטין ז).

ורמזו הכתוב בלשונו אלה תולדות נח נח, שהיה נח לשמים ונח לבריות, וזאת על ידי וירא מנוחה כי טוב (בראשית מט, מז), דמי שנמשך אחרי התאוות אין לו מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונח שלמד תורה היתה לו מנוחה, והיו דבריו נשמעים והצליח להכניס תורה גם בבניו אחריו.

וקוררים פרשת נח אחרי הימים הקדושים, ומבקשים מהשי"ת שיעזור לנו מכאן ולהלאה, בימים הקדושים לא עשינו את התקונים כראוי ולפחות נוכל לקבל עלינו עול תורה בלילי חורף הארוכים, והשי"ת יתן בנו כח שנוכל לעסוק בתורה.

ויהי רצון שיהיו דברינו נשמעים ללמוד וללמד, ויקויים בנו אורז"ל (אבות פ"ג מ"ה) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, ויושיע השי"ת לכל בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם די בכל אתר ואתר בכללות ובפרטיות ברוחניות ובגשמיות בבני חיי ומזוני ריחי, והכנע את ערפינו לשוב אליך, וכל החושב עלינו מחשבה רעה תופר עצתו כדבר שנאמר (תהלים לג, י) ה' הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים, ויהא סוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפדיון נפשנו וניגאל גאולת עולם במהרה בימינו אמן.

ליל ש"ק פרישת נח שנת תש"מ לפ"ק

בתורה"ק ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ. ובמסורה (מובא בבעה"ט) טרף ב"פ הכא ואידך כי הוא טרף וירפאנו יך ויחבשנו.

ונ"ל לפרש המסורה הדנה מובא במדרש (ב"ד זא, ט) אין הקב"ה מניח את הצדיקים בצרה יותר מג' ימים, ומצינו יותר שרחמנות הקב"ה היא אפילו על בהמות וחיות כדכתיב טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, וגם בנח מצינו ברש"י עה"פ אך נח שהיה גונח וכוהה דם מטורח הבהמות וחיות וי"א שאיחר מזונות לארי והכישו, ובזאת י"ל שגם הבהמות וחיות צעקו שרצונם לקבל את אכלם מהשי"ת לבדו, ולהלן אמה"כ ויזכור אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה ופירש"י שנהפכה מדת הדין למדה"ר, והקב"ה חס על נח ועל כל החיות, דמי שאמר לעולמו די אמר לצרותינו די ואפילו מדה"ד הסכימה לזה, וכן איתא בספה"ק עה"פ בדבר ה' שמים נעשו, בדבר ר"ת ב'מדת ד'ין ר'חמים, וזש"א כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד דדיבור כידוע הוא לשון קשה ודין ואע"פ כן אח"כ מיד זכור אזכרנו עוד ורחם ארחמנו, מלמה"ד לאב שהיכה את בנו ובנו בוכה והאב פורש לצד ובוכה עמו, כן כביכול כאשר הקב"ה שולח יסורין לבניו הריהו משתתף בצערן.

וזשה"כ ותבא אליו היונה לעת ערב הוא שעת המנחה, שאז שעת התגברות הדינים, והיינו שגם מדה"ד הסכימה לכך שייפסק המכול, וזהו הענין שהיה ותנח התיבה בחודש השביעי כפירש"י בחודש סיון, שאז הוא החודש בו יקבלו בני"י תורה מסיני, ובזכותה שלמתן תורה נתעוררה אז אף מדה"ד להסכים למדה"ר דהתורה היא בבחינת תורת חסד על לשונה.

ולפי"ז מרחם השי"ת גם על אלה שאין בהם דיעה לשוב דלא גריעו הם מבהמות וחיות שהקב"ה ריחם עליהם, ומשו"ה אנו מזכירים בזכרונות שבתפלת ר"ה גם פסוק זה ויזכור אלקים את נח ואת כל החיה וגו'.

והנהגה בביאור הלשון טרף, מפרש בדעת זקנים מבעהתו"ס דטרף מלשון כל טרפי צמחה יבש שהוא מתפרש סמדר ולכך ידע נח כי קלו המים עיי"ש, ועוד יש מפרשים טרף הוא מלשון שבירה כרכ' טרוף טורף יוסף, ולפי"ז יש לבאר דהיונה אמרה שיהי' מזונתי מרורים וביד הקב"ה ונצמעה על שמוזנותיה ביד בו"ד, והיא נשברה מאוד ע"ז ונתעורר רחמי השם שהחיות ובהמות סובלים כ"כ שיהיו ניזונים בידי בו"ד וכני אדם אף שאינם בתכלית השלימות לא גריעי מחיות ובהמות עכ"פ כמו"ש זרע אדם וזרע בהמה בנ"א שדומין לבהמה בחולין פ"ק וכנ"ל ודו"ק.

וזה המסורה טרף כפיה היינו הטענה שכבר סבלו מאוד עד עכשיו ומשלקו הרי הוא כאחיד וכי הוא טרף כבר וירפאנו ודו"ק, וקאי נמי על כל החולים שכיון שחולה וסובל יסורים ויסורין ממרקין עונותיו וכיון טרף וירפאנו בגשמיות ורוחניות והבן.

א"י, לפימ"ש הרמ"ק בתומר דבורה שאסור לתלוש עלה כי אף לזה נותן הקב"ה חיות, וז"ש והנה עלה זית טרף בפיה, שהעורב הביא העלה הצומח וחזינן דאף עליו מרחים הקב"ה לא כל שכן למדבר וחי כי הוא טרף וירפאנו וגו', והבן.

יעזור השי"ת ואל יעזבנו ואל ימשנו וניגאל גאולת עולם בב"א.

בסעודת היום פרשת נח תש"מ לפ"ק

ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס. וצ"ב אומרו לפני האלקים, וגם מ"ש ותשחת הארץ וגו' דהא בוודאי שכאשר מלאה הארץ חמס אז ותשחת הארץ.

ונ"ל דהנה זקה"ק זי"ע ברנל ישרה מביא שיש שם הקדוש אכדט"מ, וזה שם של בטחון, והם האותיות שלפני האלקים, ושם זה עולה בנימטריא ע"ד, וזשאה"כ בטחו בה' עדי ע"ד, והנה אלהים (פ"ו) בצירוף שם זה עולה בנימטריא ק"ם שהוא השם של פדיון נפש והיינו ק"ם פרומות, וזשאה"כ כי האדם עץ השדה, ע"ץ בנימטריא ק"ם, ולכן כשפוגמים ח"ו במדת בטחון בהשי"ת פוגמין במדת יסוד כנודע, והוא משום דיסוד יסוד ב"פ עולה גם בנימטריא ק"ם, וזה עיקר עבודת בני ישראל להשיב לכה"פ ניצוץ במדת בטחון כדי שלא יבואו ח"ו לפגום במדת יסוד, שאז יעקרו ח"ו מב' העולמות.

וזפיה"כ (תהלים מז) כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת, ונראה הכוונה דקאי שאול על גשמיות, ושחת הוא ברוחניות שלא יאבה ח"ו לנצח, או שהכוונה בזה להיפך, וזה יפורש המשך האי קרא תודיעני אורח חיים

שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח, והיינו תודיעני אורח חיים זה עולם הבא, שובע שמחות את פניך זה עוה"ו, נעימות זה עוה"ב, בימינך נצח זה עוה"ב והבן, ולכך יראה האדם לקיים כאמז"ל (ברכות י.) אפילו חרב חדה מונחת על צווארו על ימנע עצמו מן הרחמים.

וזה שאמה"כ ותשחת הארץ לפני האלקים, שנשחתה הארץ בשם זה שהוא לפני האלקים שמרמוז לבטחון, והם פגמו בזה ותמלא הארץ חמס כי גזל הריהו היפך מבטחון דאין אדם נוגע כמה שמוכן לחבירו, וכשפגמו בבטחון הגיעו לפגום אף ביסוד, וזה שאמה"כ אח"כ וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כלומר בהשחתה דמדת יסוד, ובוזה פגמו בחסד של הקב"ה, ומבול בגי' חסדו (ע"ח) וכן שם זה שלפני האלקים בצירוף הכולל ד' אותיות ג"כ בנימטריא ע"ח, והבן.

תוכן הענינים :

- מאמר דר"ז הגה"ק מדוקלא שלכבוש את היצר אפשר רק על ידי דף גמרא ותוס'. לימוד התורה גם מזבח כפרה, ומועיל יותר מנתינת צדקה, ועל זה כוונת הכתוב טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.
- ענין שמחת תורה בסוף ימים הנוראים, שאז נוכחים לראות שרק בתורה אפשר לכבוש את היצר.
- במ"ש [קידושין כט,ב] לימוד תורה ואח"כ ישא אשה וכו' הא לן והא להו, דבארץ הקדושה אין מחשבת עריות.
- ביאור מ"ש [ברכות ח,א] מצא או מוצא. כשאינו מקבל עליו עול תורה נופל ביותר אחרי נישואיו.
- היצר מתגבר בעיקר נגד לימוד התורה, ובפרט בחדש מרחשון אחרי הימים הקדושים, ובמ"ש שאז גזירות המלכיות בעון ירבעם.
- עיקר כח הטומאה בלילה וזה לעומת זה לימוד התורה בלילות. ענין שפתח התנא ריש ברכות בערבית תחלה ללמד סידור הקדושה היא בלילה והתנהגות היום תלוי בהתנהגות הלילה.
- שורש טומאת רציחה היא בעריות, וכן בארץ מצרים ערות הארץ ששיעבדו באכזריות בבני ישראל, ומירידת אברהם לשם, שלש עבירות ע"ז ג"ע ושפכ"ד קשורים זה בזה. וביאור הכתובים [שמות יט] אתם ראייתם אשר עשיתי למצרים וגו'.
- שורש ההבדל בין יעקב לעשיו היה מה שיעקב למד תורה ועשו היה איש שדה, ומוה פרשו כל אחד לדרכם.
- העוסק בתורה ונוטר ברית מתעלה במדת הרחמנות, ומניאוף בא לידי רציחה, וזה ענין שהזכיר הכתוב רוצח אצל נערה המאורסה.
- כשישראל עוסקים בתורה ממשיכים מדת חסד ורחמים בעולם וכשבתלים מן התורה נעשה אכזריות ורציחה אצל אומות העולם.
- ענין גזירות היוונים, ובביאור נוסח ההודאה. החשמונאים נצחו בכח התורה הקדושה ולא בכלי זין.
- נח ובניו אחריו ניצולו מטומאת דור המבול בכח שלמד תורה.
- לא יתכן לגדל בניו לתורה אלא אם הוא עצמו עוסק בתורה, אחרת לא יצליח בכך אף שהוא עוסק בפעולות טובות, וגם פעולותיו להרבות תורה לא יניבו פרי.

לעילוי נשמת הרבני החסיד ארי' יהודה בהר"ר אליעזר ז"ל
נלב"ע ו' מרחשון תשנ"ח לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנו
הרה"ג מוה"ר נפתלי בנימין פאשקעס שליט"א

גליון זה נדבת
הרה"ח מוה"ר אברהם וויעדער הי"ו
לרגל שמחת נישואי הבן החבר אלימלך ני"ו
עב"ג בת הרה"ח מוה"ר יוסף אלטר גרשון ווייס הי"ו
למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת
הרה"ח מוה"ר חיים שרגא רונברג הי"ו
לרגל שמחת היכנס בנו הב' אברהם נ"י לעול התורה והמצוות
למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת
הרה"ח מוה"ר זאב מארך הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבן יעקב נ"י
למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת
הרה"ח מוה"ר מנחם שפיטצער הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבת חיה שתחי'
למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת
הרה"ח מוה"ר יעקב פרץ שווארטץ הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבת דרייזל שתחי'
למז"ט ובשטומ"צ

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שע"י איגוד חסידי צאנז

718.431.1055